

Fysioterapi genom hela livet

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte	3
Utgångspunkter i det fysioterapeutiska arbetet.....	3
Arbetar brett i samhället.....	4
Att utbilda sig till fysioterapeut.....	5
Grundutbildning	5
Utbildning på avancerad nivå.....	5
Utbildning på forskarnivå.....	5
Specialistutbildning.....	6
Forskning som bidrar till utveckling.....	6

Inledning

Fysioterapi bedrivs inom många verksamhetsområden, med fokus på hälsofrämjande, förebyggande, rehabiliterande, och habiliterande åtgärder för personer, grupper och samhälle. Fysioterapeuters arbete utgår från evidensbaserad praktik, vilket innebär att ta tillvara individers eller grupper behov, fysioterapeuternas erfarenhet samt bästa tillgängliga forskning. Fysioterapeuter utgår från hälsa, rörelse och människors resurser i sitt arbete och utformar åtgärder tillsammans med den/de som insatsen riktas till. Efter en treårig akademisk grundutbildning till fysioterapeut, kan arbetet utföras självständigt inom ramen för legitimationen. Fysioterapeuter kan fördjupa sig genom vidare akademisk utbildning och bedriva forskning, samt specialisera sig inom flera områden.

Syfte

Syftet med den här skriften är att övergripande beskriva vad det innebär att arbeta som fysioterapeut i Sverige idag. Den ger en introduktion till utgångspunkterna i det fysioterapeutiska arbetet, bredden av områden fysioterapeuter är verksamma inom och hur grund- och vidareutbildning inom fysioterapi ser ut. Skriften kan exempelvis användas av fysioterapeuter i samtal med arbets- och uppdragsgivare, av studievägledare, för information på arbetsplatser och i samhället i stort, samt vid utbildningar till olika vårdprofessioner.

Utgångspunkter i det fysioterapeutiska arbetet

Fysioterapi syftar till att främja hälsa, stödja personer att optimera sin funktion och livskvalitet, förebygga funktionsnedsättning samt ge stöd vid rehabilitering och habilitering. Fysioterapi bygger på forskning och beprövad erfarenhet om hur fysiska, psykologiska, beteendemässiga och omgivande faktorer samverkar vid hälsa och ohälsa. Fysioterapeuters arbete vilar även på professionsetiska regler.

Utgångspunkten inom fysioterapi är hälsa och rörelse med avseende på personens förmåga att uppfatta, ta tillvara, kontrollera och använda sin kropp på ett ändamålsenligt sätt. Likväl är förståelse för personens beteende i olika sammanhang och vid olika levnadsvillkor centralt inom fysioterapi.

Fysioterapeutiska åtgärder utgår från personers eller grupper förutsättningar, behov och mål. Hänsyn tas även till miljömässigt- och socialt hållbara aspekter samt kostnadseffektivitet. Fysioterapeuter möter människor utifrån ett

personcentrerat förhållningssätt i alla livsfaser och under olika livsvillkor. Det finns också fysioterapeuter, med specifik utbildning inom djurens hälso- och sjukvård, som är verksamma inom veterinärmedicin.

Fysioterapeutyrket är autonomt, vilket innebär ett självständigt yrkesansvar och rätten att fatta egna beslut inom sitt kompetensområde. Detta innebär bland annat att personer kan söka fysioterapeut direkt, utan remiss från någon annan vårdprofession. Fysioterapeuter arbetar ofta tillsammans med andra professioner, både inom hälso- och sjukvård och andra organisationer.

I takt med digitaliseringen av samhället utvecklar fysioterapeuter nya digitala arbetssätt. Målet är att tillgängliggöra och effektivisera evidensbaserade åtgärder för olika målgrupper.

Arbetar brett i samhället

Fysioterapeuter är verksamma inom många olika områden i samhället. De arbetar med olika insatser på individ-, grupp-, och samhällsnivå. Fysioterapeuter arbetar inom såväl hälsofrämjande, sjukdomsförebyggande, rehabiliterande och habiliterande verksamheter. Utöver arbetet med enskilda personer eller grupper kan fysioterapeuter till exempel arbeta på lednings- och chefsnivå samt inom administrativa funktioner, med exempelvis strategisk planering för rehabilitering. Fysioterapeuter kan även driva mottagningar eller konsultverksamheter som egenföretagare.

Fysioterapeuter kan erbjuda en mängd olika åtgärder för att i samverkan med personer eller grupper aktivera resurser för ökad- eller bibehållen hälsa och funktion, samt att främja rörelse och återhämtning. På individnivå genomförs bedömningar, utredningar samt diagnostisering och utformning av åtgärder i samverkan med personen som sedan följs upp och utvärderas. På gruppnivå kan det ske riktat till olika målgrupper, såsom till en arbetsgrupp på en arbetsplats eller träning i grupp på ett vårdboende för att främja hälsa. På samhällsnivå kan fysioterapeuten arbeta på övergripande nivå till exempel genom att främja fysisk aktivitet för barn och ungdomar i vardagen.

En fysioterapeut med specialistkompetens har en fördjupad kunskap inom ett specifikt fysioterapeutiskt område. Arbetet kan då innebära ett vidgat ansvar för att utveckla en verksamhet utöver det direkta arbetet med personer eller grupper.

Efter genomförd forskarutbildning kan fysioterapeutens arbetsfält vidgas ytterligare. Den disputerade fysioterapeuten kan kombinera verksamhetsnära arbete med forskning och undervisning och uppdrag inom myndigheter eller inom det privata näringslivet. Vid svenska universitet finns det adjunkts-, lektors- och professorstjänster, som är lärartjänster, vilka kan innehas av fysioterapeuter. Dessa tjänster kan vara integrerade med forskning och/eller verksamhetsnära arbete.

Organisatoriskt kan fysioterapeuter arbeta för olika huvudmän, såsom kommun, region och stat. Privata vårdgivare kan också vara fysioterapeutens arbetsgivare. Som egenföretagare verkar fysioterapeuten ofta själv som vårdgivare.

Att utbilda sig till fysioterapeut

Grundutbildning

Den treåriga akademiska grundutbildningen till fysioterapeut leder fram till en fysioterapeutexamen och en kandidatexamen. Efter godkänd grundutbildning sker en ansökan till Socialstyrelsen som utfärdar legitimation och därefter kan den legitimerade fysioterapeuten arbeta självständigt.

Fack- och professionsförbundet Fysioterapeuterna verkar för en förlängd grundutbildning på grund av den stora kunskapsutvecklingen inom området och behoven hos individer, grupper och samhället i stort.

Utbildningen på grundnivå innehåller kurser inom ämnet fysioterapi och andra närliggande ämnen, samt ett självständigt examensarbete. Teoretisk-, praktisk- och vetenskaplig kunskap vävs samman och verksamhetsförlagd utbildning är en integrerad del av utbildningen.

Utbildning på avancerad nivå

Efter grundutbildning kan fysioterapeuten söka utbildning på avancerad nivå (magisterexamen ett år och masterexamen två år) inom fysioterapi eller andra ämnen. På avancerad nivå ingår fördjupning av ovan nämnda ämnen, samt ett självständigt examensarbete. Som fysioterapeut med examen på avancerad nivå finns behörighet att söka till forskarutbildning.

Utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå omfattar fyra års heltidsstudier. Den består av en kursdel och en projektdel som resulterar i en doktorsavhandling och en examen på doktorsnivå.

Alla utbildningarna ovan styrs av nationella examensmål, som är reglerade i Högskolelagen och Högskoleförordningen.

Specialistutbildning

Specialistutbildningen för fysioterapeuter är treårig och kan påbörjas efter minst två års arbete som fysioterapeut. Under specialistutbildningen kombineras arbete som fysioterapeut under handledning, kurser och teoretiska studier på avancerad nivå.

Dagens specialistutbildning är ej författningsreglerad utan drivs av fack- och professionsförbundet Fysioterapeuterna, som certifierar fysioterapeuter inom olika specialiseringsriktningar. Fysioterapeuterna verkar för en författningsreglerad specialistutbildning.

Forskning som bidrar till utveckling

Utifrån att fysioterapeuter är verksamma inom många olika områden så sker också fysioterapeutisk forskning inom ett brett spektrum av områden. Forskningen spänner från grundforskning till verksamhetsnära forskning av relevans för personer, grupper och samhälle. Forskningsresultat används bland annat för att utveckla evidensbaserad praktik, där bästa tillgängliga forskning är en viktig del. Forskningsresultaten ligger till grund för framtagande av kunskapsstöd och för systematiskt kvalitetsarbete.

Forskningen sker ofta i samverkan med andra professioner inom hälso- och sjukvården, men också tvärvetenskapligt med forskare från andra kunskapsområden och i det omgivande samhället. För att stärka forskningens relevans samverkar forskare även ofta med representanter från det omgivande samhället, exempelvis patientföreningar.

Den snabbt expanderande forskningen inom fysioterapi innebär en kontinuerligt ökande andel evidensbaserade metoder och åtgärder som används i det praktiska arbetet inom olika verksamheter.

Denna skrift har tagits fram av fack- och professionsförbundet Fysioterapeuterna. Arbetet har letts av förbundets Vetenskapliga råd i samverkan med fysioterapeuter, studenter, lärare och forskare verksamma inom fysioterapi.

Dokumentet är publicerat 2026.